

อันตรายจากอาหารเสริมลดความอ้วน

บุญเรียม น้อยชุมแพ ชลธิชา นิवासประภคิตี และจันทรา ปานขวัญ
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)
35 หมู่ที่ 3 เทคโนธานี ตำบลคลองห้า อำเภอกองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12120

ปัจจุบันการใช้ชีวิตในแต่ละวันของเราที่ค่อนข้างเร่งรีบจนไม่มีเวลาดูแลสุขภาพตัวเอง มีเวลาออกกำลังกายน้อย การเลือกรับประทานอาหารเป็นสิ่งสำคัญกับสุขภาพอย่างมาก และผลิตภัณฑ์อาหารเสริมลดน้ำหนักจึงกลายเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง สำหรับผู้ที่มีน้ำหนักเกิน ร่างท้วม ร่างใหญ่ มีพุงโต หุ่นอวบอ้วน น่ารักรๆ ของหนุ่มสาว ที่ต้องการจะมีหุ่นที่สวยงาม เรือนร่างที่ดูดี มีเสน่ห์นั้น ย่อมส่งผลถึงความมั่นใจในการใช้ชีวิตในแต่ละวันนั่นเอง ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมลดน้ำหนัก มีหลากหลายรูปแบบที่นำมาจำหน่ายในท้องตลาด ทั้งนี้ผู้บริโภคที่ต้องการสามารถเลือกสินค้าได้หลากหลายชิ้น ทั้งที่เป็นแบบเม็ด แคปซูล ชาชงดื่ม ซึ่งไม่ว่าจะเป็นรูปผลิตภัณฑ์แบบไหนก็ยังมีกรลักลอบใส่สารอันตรายได้ทั้งนั้น และเกือบร้อยละ 90 มีเลข "อย." ที่ดูเหมือนจะปลอดภัย แต่พอตรวจสอบแล้ว กลับพบว่าเป็นเลขปลอมและมีสารอันตรายในอาหารเสริมลดน้ำหนัก ซึ่งจากที่เห็นเป็นข่าวก็มีทั้งอาหารเสริมลดน้ำหนักที่มีคุณภาพและไม่มีความ

สารอันตรายจากอาหารเสริมลดความอ้วนที่ควรระวัง

การใช้อาหารเสริมลดน้ำหนัก ไม่ใช่คำตอบที่ดีที่สุดสำหรับทุกคนเสมอไป เพราะหากใช้อย่างไม่ระมัดระวังก็จะส่งผลข้างเคียงต่อสุขภาพได้ เช่น อัตราการเต้นของหัวใจเร็วขึ้น ความดันโลหิตสูงขึ้นผิดปกติ นอนไม่หลับ วิตกกังวล ปวดศีรษะ วิงเวียนศีรษะ มีอาการอ่อนแรง ลื่นเปลี่ยนรส ปากแห้ง มีอาการชาตามผิวหนัง คลื่นไส้ ท้องเสีย หรือมีปัญหาเกี่ยวกับระบบย่อยอาหาร เป็นตะคริวที่ท้องและมีปัญหาที่ตับ สารเจือปนอยู่ในอาหารเสริม ได้แก่ ไซบูทรามิน ยาฮอร์โมนไทรอยด์ ยาขับปัสสาวะ และเฟนิเทอร์มิน เป็นต้น

ไซบูทรามิน (sibutramine) เป็นสารเคมีอินทรีย์ มีคุณสมบัติออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง มีลักษณะเป็นผงสีขาว คล้ายเกลือหรือน้ำตาล ไม่มีกลิ่น ถ้าร่างกายได้รับจะส่งผลต่อการทำลายสารสื่อประสาท ฉะนั้นการถ่ายทอดกระแสประสาทจึงอยู่ได้นานขึ้น มีความรู้สึกไม่หิวหรืออิ่มเร็วขึ้น เป็นคุณสมบัติพิเศษของสารไซบูทรามิน (คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2561; พบแพทย์ 2559ข และ Mojinara 2018b) และทางกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ได้ตรวจพบผลิตภัณฑ์อาหารเสริมยาลดความอ้วนมีสารไซบูทรามินเป็นยาที่มีข้อบ่งชี้ใช้เพื่อรักษาโรคอ้วน ยาชนิดนี้มีโครงสร้างทางเคมีที่จัดในกลุ่มเดียวกับแอมเฟตามีน (คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2561 และ บริษัท บางกอก มีเดีย แอนด์ บรอดคาสติ้ง จำกัด 2561) ซึ่งการออกฤทธิ์ของแอมเฟตามีนจะส่งผลต่อระบบประสาทส่วนกลาง ซึ่งทำหน้าที่เก็บความจำความคิดและควบคุมการทำงานของอวัยวะต่างๆ เช่น การเคลื่อนไหว การทรงตัว การถ่ายทอดความรู้สึกทำให้ตื่นตัว ร่าเริง ไม่เหนื่อย ไม่ง่วง ตาแข็ง นอนไม่หลับคล้ายเป็นยาเพิ่มพลัง มีผลต่อระบบหัวใจและหลอดเลือดกระตุ้นหัวใจทำให้เกิดอาการใจสั่น การไหลเวียนเลือดล้มเหลว เจ็บหน้าอกกระทบต่อทางเดินหายใจ เป็นต้น แต่อาการข้างเคียงที่พบได้บ่อย คือ ปากแห้ง คลื่นไส้ ท้องผูก มีปัญหาการนอนหลับ วิงเวียนศีรษะ ปวดศีรษะ ปวดประจำเดือน ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อและข้อ การเต้นของหัวใจผิดจังหวะ ซึมเศร้า กระสับกระส่าย สับสน อาการชก การมองเห็นผิดปกติ ร่างกายบวม น้ำ และหอบเหนื่อย (คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2561; พบแพทย์ 2559ก; พบแพทย์ 2559ข และ Mojinara 2018b)

ยาฮอร์โมนไทรอยด์ หรือ ไทรอกซิน (thyroxine) เป็นสารที่ถูกสังเคราะห์เพื่อนำมาใช้กับผู้ป่วยที่มีภาวะไทรอยด์ฮอร์โมนต่ำ ยานี้จะช่วยปรับระดับการเผาผลาญพลังงาน กระบวนการสังเคราะห์ กระบวนการทำลายในระดับเซลล์ของร่างกาย ให้กลับมาเป็นปกติ (คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2561) อาการข้างเคียงที่พบได้บ่อย คือปวดศีรษะ หงุดหงิด น้ำหนักตัวลดลง เจ็บหน้าอก หัวใจเต้นเร็ว หัวใจเต้นผิดปกติ รวมถึงส่งผลกระทบต่อระบบเผาผลาญ ถึงแม้ว่าน้ำหนักจะลดลงแต่ไขมันก็ยังคงอยู่เหมือนเดิม (คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2561; พบแพทย์ 2559ก; พบแพทย์ 2559ข และ Mojinara 2018b)

ยาขับปัสสาวะ เป็นยาที่ขับน้ำ และเกลือออกจากร่างกาย ผลเสีย คือ ร่างกายสูญเสียแร่ธาตุที่จำเป็นในการทำงานของร่างกายออกไปกับปัสสาวะด้วย ทำให้มีอาการอ่อนเพลีย ทำให้เกิดความผิดปกติของหัวใจและสมอง (คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2561) ซึ่งทำให้หัวใจวายหรือหมดสติได้น้ำหนักที่ลดลงเป็นเพียงปริมาณน้ำในร่างกายที่ขับออกมาไม่ใช่ไขมัน (คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2561; พบแพทย์ 2559ก; พบแพทย์ 2559ข และ Mojinara. 2018b)

เฟนเทอร์มิน (phentermine) เป็นยาที่ออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง โดยจะออกฤทธิ์กดศูนย์การควบคุมความหิว บริเวณด้านข้างของสมองส่วนไฮโปทาลามัส และมีผลทำให้เกิดอาการติดยาได้ ทำให้ร่างกายไม่ยอมรับประทานอาหาร มีอาการข้างเคียงที่พบได้บ่อย คือ กระวนกระวาย ปากแห้ง นอนไม่หลับ ปวดศีรษะ วิงเวียนศีรษะ ตัวสั่น อ่อนเพลีย ท้องเสีย ท้องผูก ความดันโลหิตสูง ซึมเศร้า มีไข้ หัวใจเต้นเร็วผิดปกติ เกิดจิตหรือประสาทหลอน มีอาการชกและสมรรถภาพทางเพศเสื่อม (คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2561; พบแพทย์ 2559ก และ Mojinara 2018b)

วิธีการเลือกผลิตภัณฑ์อาหารเสริมลดน้ำหนัก

สำหรับการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมลดน้ำหนัก เพื่อให้ได้ผลจริงๆ ในปัจจุบันอาจจะเป็นเรื่องที่ยากมากที่จะหาผลิตภัณฑ์อาหารเสริมลดน้ำหนักที่ปลอดภัย ไม่ใส่สารอันตรายในท้องตลาด ดังนั้นเพื่อเป็นการช่วยให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่ดีและมีความปลอดภัย โดยมีวิธีการเลือกซื้ออาหารเสริมลดน้ำหนักที่ดีที่สุด อาจจะสังเกตได้ ดังนี้

- **ได้มาตรฐานและปลอดภัย** ข้อนี้เป็นสิ่งที่ควรคำนึงเป็นอย่างแรกเสมอและไม่ควรมองข้ามอย่างเด็ดขาด เพราะเป็นตัววัดว่าผลิตภัณฑ์อาหารเสริมลดน้ำหนักนั้นปลอดภัยและสามารถรับประทานได้โดยไม่เกิดอันตราย (ภกตี 2560) ทั้งโรงงานและกระบวนการผลิต ไม่ว่าจะเป็นมาตรฐานจากในและต่างประเทศทั้ง “GMP”, “FDA”, “Halal” และ “อย.” เป็นต้น อย่างน้อยที่สุดอาหารเสริมที่เลือกรับประทานนั้นต้องมีเลข “อย.” ที่จดทะเบียนโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเท่านั้น (ภกตี 2560 และ Topbestrand 2018)

- **ส่วนประกอบสำคัญ** ควรตรวจสอบรายละเอียดทุกครั้ง เพราะนอกจากจะช่วยให้ทราบว่าไม่มีสารที่รับประทานแล้วเกิดอาการแพ้ ยังทำให้ทราบอีกด้วยว่า ยี่ห้อดังกล่าวไม่มีส่วนผสมของสารอันตราย ทางที่ดีควรเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของผลิตภัณฑ์สกัดจากธรรมชาติ ไม่เป็นอันตราย

ต่อร่างกาย เมื่อเทียบกับสารเคมีที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพในระยะยาว (ภกตี 2560 และ Topbestrand 2018)

- **สรรพคุณหลักๆ** ของอาหารเสริมลดน้ำหนัก คือเป็นตัวช่วยในการควบคุมน้ำหนัก ซึ่งบางยี่ห้ออาจมีสรรพคุณเสริมอื่นๆ ด้วย เช่น เรื่องเพิ่มความขาวใส ผิวเนียนเข้าไปด้วย เพื่อเจาะกลุ่มเป้าหมายกลุ่มวัยรุ่น ที่อยากสวยพร้อม เรียกได้ว่า น้ำหนักลดลงแล้วยังแถมผิวสวยอีก ทั้งนี้ ควรพิจารณาสรรพคุณหลักที่ต้องการก่อนตัดสินใจซื้อ (ภกตี 2560 และ Topbestrand 2018)

- **ความน่าเชื่อถือของยี่ห้อ** ปัจจุบันได้มีเจ้าของยี่ห้อผลิตภัณฑ์เต็มท้องตลาด แต่ความน่าเชื่อถือ หรือผู้มีประสบการณ์จริงที่ได้ทดลองซื้อมาใช้แล้วได้ผลจริง ซึ่งความน่าเชื่อถือนี้นี้ก็ค่อนข้างใช้เวลานานในการสร้างชื่อเสียงขึ้นมา ดังนั้นยี่ห้อที่เกิดขึ้นมานานกว่าย่อมได้เปรียบกว่ายี่ห้อที่เพิ่งเกิดขึ้นมาใหม่ (ภกตี 2560 และ Topbestrand 2018)

- **ราคา** ผลิตภัณฑ์อยู่ในราคาที่เหมาะสม ซึ่งถ้าหากอยากมีความสุข ความงามทันใจ รวดเร็วก็ต้องแลกด้วยเงินตราไม่น้อย ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมลดน้ำหนักตามท้องตลาดนั้นมิให้เลือกมากมาย ราคาที่แตกต่างกันไป (ภกตี 2560) ดังนั้นเราควรเลือกผลิตภัณฑ์อาหารเสริมที่มีประโยชน์ และมีราคาสมเหตุสมผลจึงเป็นสิ่งที่ดีที่สุด (Topbestrand 2018)

ดังนั้น การรักษาโรคอ้วนด้วยวิธีรับประทานอาหารเสริมจึงเป็นที่นิยมมากขึ้น สำหรับกลุ่มวัยรุ่นที่ต้องการ เรือนร่างสวย และสำหรับวิธีที่ดีที่สุดในการใช้ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมลดความอ้วนให้ปลอดภัยควรอยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์ เพื่อให้แพทย์เป็นผู้พิจารณาและแนะนำที่ดีที่สุด และถ้าหากมีการลดปริมาณอาหารน้อยลงให้ใกล้เคียงกับความต้องการในการใช้พลังงานของร่างกายร่วมกับการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอจะดีกว่า อาจจะเข้าแต่ได้ผลและชีวิตปลอดภัย ที่สำคัญก่อนรับประทานอาหารเสริมเพื่อความมั่นใจให้มากขึ้น ควรตรวจสอบเลข อย. ทุกครั้งก่อนบริโภค 🍌

เอกสารอ้างอิง

- คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. 2561. บทความเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชน ข้อควรระวังเกี่ยวกับยาลดความอ้วน Phentermin. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.pharmacy.mahidol.ac.th/th/knowledge/article/7/ยาลดความอ้วน-ยาลดน้ำหนัก-Phentermine-ข้อควรระวัง/>, [เข้าถึงเมื่อ 30 มิถุนายน 2561].
- บริษัท บางกอก มีเดีย แอนด์ บรอดคาสติ้ง จำกัด. 2561. อย. พบอาหารเสริมลดอ้วน 2 รายการมีสิ่งอันตรายเจือปน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/80381>, [เข้าถึงเมื่อ 30 มิถุนายน 2561].
- พบแพทย์. 2559ก. ยาลดความอ้วนปลอดภัยหรือไม่ ใช้อย่างไรให้ปลอดภัย. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.pobpad.com/ยาลดความอ้วน-ปลอดภัยหรือไม่>, [เข้าถึงเมื่อ 30 มิถุนายน 2561].
- พบแพทย์. 2559ข. อาหารเสริม ดีต่อสุขภาพจริงหรือไม่. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.pobpad.com/อาหารเสริม-ดีต่อสุขภาพ>, [เข้าถึงเมื่อ 30 มิถุนายน 2561].
- ภัคดี, ปรียาภรณ์. 2560. 10 อาหารเสริมลดน้ำหนัก มีอย. ได้มาตรฐานไว้วางใจได้ 2561. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.patcharapa.com/ยาลดความอ้วน>, [เข้าถึงเมื่อ 30 มิถุนายน 2561].
- Brannova. Com., 2017. 10 อาหารเสริมลดน้ำหนักคุณภาพดี มีอย. ตรวจสอบได้ ประจำปี 2561. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://brannova.com/contact/>, [เข้าถึงเมื่อ 3 กรกฎาคม 2561].
- Mojinara. 2018a. ยาลดความอ้วนแบรนด์ดัง 2018 พบสารไซบูทรามิน อันตราย. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://mojinara.com/top-brands-2018-get-sibutramine/>, [เข้าถึงเมื่อ 30 มิถุนายน 2561].
- Mojinara. 2018b. ยาลดความอ้วน Sibutramine (ไซบูทรามิน) น้ำหนักลดจริง แต่อันตราย สูตรลดน้ำหนักไหนมีเลียงด่วน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://mojinara.com/sibutramine/>, [เข้าถึงเมื่อ 5 กรกฎาคม 2561].
- Topbestbrand. 2018. 10 อาหารเสริม ลดน้ำหนักที่ดีที่สุดสำหรับคุณ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://topbestbrand.com/อาหารเสริมที่ดีที่สุด/>, [เข้าถึงเมื่อ 30 มิถุนายน 2561].